

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/18/2020
Identifikačné číslo spisu: 3815202202
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3815202202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: ŽOS Vrútky a.s., so sídlom Dielenská Kružná 2, 038 61 Vrútky, IČO: 31 615 619, proti žalovanému: W. L., nar. XX. X. XXXX, trvalý pobyt G., IČO: 41 367 642, právne zastúpený JUDr. Vladimír Štrbík, advokát, so sídlom kancelárie Námestie Slobody 22, 971 01 Prievidza, o zaplatenie 6 625,25 eur s príslušenstvom, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16Cob/165/2018-200 zo dňa 17. septembra 2019, jednomyselne, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu o d m i e t a .
- II. Žalovaný m á p r á v o na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza rozsudkom č. k. 11Cb/8/2015-115 zo dňa 30. augusta 2018 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom zo dňa 18. februára 2015 domáhal voči žalovanému o vydanie platobného rozkazu, ktorým mu súd prisúdi istinu vo výške 6 625,25 eur a trovy konania. V bode 4 odôvodnenia rozsudku konštatoval, že strany sporu uzavreli zmluvu o dielo dňa 10. decembra 2010 podľa ustanovenia § 536 Obchodného zákonníka a že jej uzavretie bolo výsledkom zhodného prejavu vôle oboch zmluvných strán. Konštatoval, že túto zmluvu nie je možné prekvalifikovať na pracovný vzťah, keďže ide o zmluvu obchodno-právneho charakteru. Z bodu 5 odôvodnenia vyplýva, že žalobca si sumu 6 625,25 eur uplatnil titulom zmluvnej pokuty s odôvodnením, že žalovaný porušil svoju povinnosť a bez písomného súhlasu žalobcu ukončil vykonanie diela podľa zmluvy o dielo. Zmluvná pokuta predstavuje sankciu za každý deň vo výške 332,- eur počas neprítomnosti žalovaného na vykonaní diela, počas 23 dní (pracovných) od 1. marca 2011 do 31. marca 2011 sumu 7 636,- eur s prihliadnutím na započítanie pohľadávky voči žalovanému vo výške 1 010,75 eur. Započítacia pohľadávka sa týka faktúry za február 2011 (7 636,- eur - 1 010,75 eur = 6 625,25 eur, t. j. suma, ktorá predstavuje požadovaný nárok.

3. Pri skúmaní opodstatnenosti uplatneného nároku, konajúci skúmal porušenie povinnosti žalovaného v tom zmysle, či bez písomného súhlasu žalobcu počas trvania zmluvy, žalovaný ukončil plnenie podľa zmluvy akýmkoľvek spôsobom. Súd dospel k záveru, že žalovaný neukončil plnenie podľa zmluvy akýmkoľvek spôsobom, ale jeho neprítomnosť na výkone na prácach bola spôsobená jeho chorobou, o čom žalobcu informoval. Zmluva bola ukončená uplynutím doby, na ktorom ukončení sa zmluvné strany dohodli. S poukazom na uvedené, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 261 ods. 1 C. s. p.

4. O odvolaní žalobcu proti tomuto rozhodnutiu ako odvolací súd rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 16Cob/165/2018-200 zo dňa 17. septembra 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Pri skúmaní dôvodnosti odvolania, okrem naplnenia predpokladov pre vznik žalobcu na uplatnený nárok, odvolací súd skúmal aj platnosť dohody o zmluvnej pokute a dospel k záveru, že táto dohoda bola neurčitá, absentuje v nej úprava zmluvnej povinnosti žalovaného, ktorá by žalovaného zaväzovala k vyžiadaniu písomného súhlasu žalobcu pre prípad prerušenia vykonania diela žalovaným alebo ukončenia plnenia podľa zmluvy akýmkoľvek spôsobom. S odvolaním sa aj na citované ustanovenia v odôvodnení rozhodnutia (§ 37 ods. 1, § 544 ods. 1, § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka) po vykonanom pojednávaní, odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že v zmluve o dielo so žalovaným dohodol tú hlavnú povinnosť (záväzok), ktorého splnenie mala zmluvná pokuta zabezpečovať. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, preto označil za vecne správny. S odkazom na ustanovenie § 387 ods. 1 C. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 a § 262 ods. 1 C. s. p.

6. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, s vyznačenou právoplatnosťou 18. novembra 2019, žalobca podal v celom rozsahu dovolanie podaním doručeným Okresnému súdu Prievidza dňa 13. januára 2020 (list v spise 221).

7. Prípustnosť dovolania označil ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. a ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

8. Za dovolací dôvod s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. považoval porušenie práva na spravodlivý proces, a to porušením procesných zásad pri vykonávaní dokazovania hodnotení odvolacím súdom. Za takýto postup označil interpretáciu zmluvy o dielo a v jej rámci dohody o zmluvnej pokute v zmluve o dielo, v rozpore s obsahom spisu a v rozpore s princípom spravodlivosti. Za nezákonný postup odvolacieho súdu, žalobca označil posúdenie neplatnosti zmluvy o dielo a dohody o zmluvnej pokute. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný a ani jeho právny zástupca v konaní nikdy netvrdili a nenamietali, že by nevedeli o akú zmluvnú pokutu išlo. Prílišný formalizmus a prehnané nároky na formuláciu zmluvy vniesol podľa žalobcu nie žalovaný, ale odvolací súd, čo je v rozpore so zásadou slobody vyplývajúcej z princípu zmluvnej voľnosti. Podľa žalobcu, odvolací súd porušil podporovaný princíp autonómie zmluvných strán.

9. Dôvodnosť dovolania žalobca podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. odvodzoval aj nedostatočným odôvodnením rozsudku a zistenie skutkového stavu odvolacím súdom označil za porušenie procesných zásad. Podľa žalobcu súd nemôže svojimi úvahami pri hodnotení dôkazov nahrádzať alebo opierať vôľu účastníkov právneho úkonu, ale môže ho iba interpretovať. Nesúhlasil, že napriek tomu, že obidvom zmluvným stranám bolo zrejmé o akú zmluvnú pokutu išlo (bod 7.1. zmluvy o dielo) odvolací súd dospel k záveru o jej neurčitosti a podriadiť sa iba konštatovaniu žalovaného. S poukazom na uvedené, preto s odkazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 6/2018 zo dňa 17. januára 2018 sporu žalobca navrhol kasačnému súdu poskytnúť mu ochranu. S odvolaním sa na ustanovenie § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka žalobca zastáva názor, že dojednanie o zmluvnej pokute postačuje, ak je zabezpečovaný záväzok písomne vyjadrený v dohode o zmluvnej pokute.

10. Ako ďalší dôvod prípustnosti dovolania žalobca označil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. z dôvodu, že odvolací súd sa nesprávne vysporiadal s otázkou, ktorá je podstatná pre rozhodnutie veci a

túto označil nasledovne. „Postačuje pre platnosť dohody o zmluvnej pokute, ak je zabezpečená zmluvná povinnosť (hlavný záväzok) písomne dojednaná len v tejto dohode o zmluvnej pokute?„

11. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu vyjadril podaním doručeným Okresnému súdu Prievidza (list v spise č. 238).

12. Konštatoval, že dovolací súd preskúmava správnosť posúdenia len právnej otázky a nie skutkovej, ktoré vykonal v napadnutom rozhodnutí odvolací súd. Dovolací súd skúma len správnosť takých právnych otázok zo strany odvolacieho súdu, ktoré majú charakter tzv. právnej otázky zásadného významu.

13. Podľa žalovaného, žalobca neuviedol konkrétny judikát, ktorý odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nerešpektoval a neuviedol v čom je konkrétny rozpor s judikatúrou. K namietanej dôvodnosti dovolania z dôvodu porušenia procesných práv žalobcu, žalovaný poukázal na jeho stanovisko založené v spise, ako aj judikát sp. zn. 3Obo/7/98 Slovenskej republiky. Zbierka súdnych rozhodnutí 1/99. Čo sa týka požiadavky žalobcu, v bode IV. posledný odstavec uviedol, že požadovaný kasačný princíp vystupuje z rámca dovolania v tomto konaní. Navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal dovolanie žalobcu, ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), po zistení, že žalobca dovolanie podal včas, je riadne zastúpený, bez nariadenia pojednávania § 443 C. s. p. a skúmal, či voči napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu, je dovolanie prípustné.

15. Dovolanie smeruje voči rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 17. septembra 2019, sp. zn. 16Cob/165/2018-200, ktorým rozhodnutím odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal trovy konania.

16. Z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ktorým žalovaný prípustnosť dovolania označil vyplýva, že „dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí,

f/ ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Pod pojmom nesprávny procesný postup súdu je potrebné rozumieť taký postup súdu v konaní, ktorý je v rozpore so zákonom.

18. Pre prípustnosť dovolania musí súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. V zmysle judikatúry najvyššieho súdu ide napr. o právo vykonať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku ktorému rozumie, právo aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk.

19. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu dosahovať mieru a právo porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé konanie sú zásadne „výsledkové“ čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté rozhodnutie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

20. K časti dovolania, v ktorej žalobca namieta porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces z dôvodu nesprávnej aplikácie právneho predpisu, toto tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia porušil procesné práva v tom, že nesprávne vyhodnotil platnosť (resp.

neplatnosť dohody o zmluvnej pokute, dovolací súd považuje za bezpredmetnú, nakoľko namietaná skutočnosť nie je porušením procesných zásad, ale posúdenie skutkovej otázky týkajúcej sa platnosti dohody o zmluvnej pokute).

21. Z obsahu spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie sa vysporiadal so všetkými pre rozhodnutie v merite veci podstatnými otázkami a odvolací súd sa rozhodnutím súdu prvej inštancie ako vecne správnym stotožnil. Dovolací súd oboznámením sa s dovolacím dôvodom dospel k záveru, že procesným postupom odvolacieho súdu ani súdom prvej inštancie nedošlo k vade konania, ktorá by znemožnila žalobcovi realizovať jeho práva tzn. nedošlo v konaní k vade, ktorá znemožnila žalobcovi realizovať jeho práva tzn. nedošlo na strane žalovaného a ani súdmi k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

22. Tvrdenie žalobcu, že odvolací súd sa bezdôvodne zaoberal platnosťou zmluvy o dielo v súvislosti s dohodou dohody o zmluvnej pokute je posúdením skutkového stavu konajúcim súdom, ale rozhodne nejde o porušenie procesných práv sporovej strany v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

23. Dovolací súd konštatuje, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 C. s. p., tak z formálneho, ako aj obsahového hľadiska a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný a vykazujúci porušenie procesných práv žalobcu s následkom porušenia práva na spravodlivý proces.

24. Odvolací súd jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvej inštancie, založené na zodpovedaní otázky prečo žalobcovi nárok na zmluvnú pokutu nevznikol, potvrdil.

25. O tom, či je prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 C. s. p. rozhoduje dovolací súd výlučne, na základov uvedených dovolateľom (porovnaj ustanovenie § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania dovolacími dôvodmi (ustanovenie § 440 C. s. p.) kľúčový význam má v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho ako dovolateľ sám vysvetlil (konkretizuje) a náležite doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, ktorá doposiaľ nebola predmetom dovolacieho prieskumu (viď ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

26. K obsahu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ dovolací súd poukazuje na vysvetlenie obsiahnuté v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6. marca 2017, sp. zn. 3Cdo/6/2017, kde sa uvádza „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré nie sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu je možné zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, alebo dokonca aj jednotlivito v doposiaľ nepublikovaných rozhodnutiach, pokiaľ niektoré skôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na tieto nadviazali. S prihliadnutím na čl. 3 C. s. p. do pojmu ustálená rozhodovacia prax treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie.

27. Vzhľadom na uvedené dovolací konštatuje, že právna otázka označenú žalobcom ako taká, od ktorej záviselo vyriešenie sporu a doposiaľ nebola dovolacím súdom vyriešená už bola predmetom dovolacieho prieskumu. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa k obdobnej otázke už vyjadril v svojom skoršom rozhodnutí z 2. apríla 1998, sp. zn. 3Obo/7/1998. Faktom teda je, že zjavne nebol daný predpoklad prípustnosti dovolania spočívajúceho v nevyriešení vymedzenej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Navyše uvedené rozhodnutie bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdov Slovenskej republiky pod č. R 14/1999.

28. V uvedenom rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru „Závazok z dohody o zmluvnej pokute je akcesorickým záväzkom, a preto jeho existencia a dôsledky sa viažu na hlavný

záväzok.“ Ak k vzniku hlavného záväzku nedôjde, nemôžu nastať účinky akcesorického záväzku, ktorý mal zabezpečiť plnenie zmluvnej povinnosti.“

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky v svojom uznesení z 24. januára 2018, sp. zn. 6Cdo/29/2017 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod č. R 71/2018 zaujal stanovisko: „Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej rozhodnutia použiteľné legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí ČSR a vo výbere rozhodnutí na stanoviská najvyššieho súdu a napokon aj rozhodnutia stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov čl. I, UU a IV. vydaných v SEVT Praha v rokoch 1974. Pre posúdenie dôvodnosti dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. je jednoznačne záväzná, že predložená právna otázka žalobcom, už bola predmetom rozhodovacej praxi riešená dovolacím súdom, a preto nemôže ísť o dovolanie v zmysle tohto ustanovenia prípustné.

30. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania, dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.